

Dr. Lehoczky Győző

1904-2003

Csendben eltávozott közülünk a magyar onkológiai élet „nagy örege”, Dr. Lehoczky Győző, aki példamutató, gazdag életével számunkra mindig a „mérce” jelentette. Elfogódottan próbálunk emlékezni rá, bár tudjuk, hogy ez az írás csak gyarló árnyéka ennek az igaz embernek.

Dr. Lehoczky Győző Budapesten született 1904. január 13-án. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen avatták orvosdoktorrá 1928-ban. Pályáját a budapesti Szent Rókus Kórházban kezdte bentlakó gyakornokként a sebészeti, majd a szülészeti osztályon. Ezután a Szent Margit Kórházba került alorvosként a szülészeti osztályra. Érdeklődése korán a rákgyógyítás felé fordult, ezért 1936-ban megalapításakor belépett a Báró Eötvös Lóránd Rádium és Röntgen Intézetbe. Ez akkor Kelet-Európa egyik legkorszerűbb, legjobban felszerelt daganatterápiás intézete volt, amelyet a stockholmi Rádiumhemmet mintájára hoztak létre. Nem voltak szakma szerint elkülönült osztályok, hanem a különböző szakorvosok együttműködve végezték valamennyi szervi elhelyezkedésű daganat sugárkezelését, Dr. Manning Vilmos sebészprofesszor és Dr. Czunft Vilmos radiológus professzor vezetésével. A kor műszaki színvonalának megfelelő mélyterápiás és felszíni röntgenterápiás készülékekkel, rádiumágyúval és rádium üregi kezeléssel és tűzdeléssel foglalkoztak. Igen széleskörű sugárterápiás, sugárbiológiai és sugárvédelmi gyakorlatra tett itt szert. Bozóky László professzor, a híres sugárvédelmi szakember a Rádiumintézetben alkalmazta a filmdozimétert és nem sokkal halála előtt az Orvosi Hetilapban publikálta, hogy Dr. Lehoczky Győző összesített élet-sugárterhelése a mai megengedett határérték háromszorosa volt!

A háború alatt, mint katonaoorvos frontszolgálatot teljesített, a háború után tevékeny részt vállalt a súlyosan sérült intézet munkájának újraindításában. A rákgyógyítás ekkor még igen szerény eredményeket ért el, aminek az egyik fő oka az volt, hogy a daganatok túlnyomó többségét olyan előrehaladott állapotban fedezték fel, amikor már a teljes gyógyulás esélye igen csekély. Ezt felismerően Dr. Lehoczky Győző érdeklődése érthetően a korai diagnosztika és a rákszűrés felé fordult. Bevezette a Magyarországon addig alig ismert új műszert, a kolposzkópot, a méhnyakrák korai felismerésére. 1948-ban megszervezte az első magyarországi nőgyógyászati rákszűrést. A maga korában ez korszakos jelentőségű lépés volt. Ekkor kezdtek viszonylag nagyobb számban megjelenni a valóban gyógyítható korai méhnyakrák esetek.

1952-ben megalakult az Országos Onkológiai Intézet, és jelenlegi helyére költözött a Ráth György utcába. Az átalakulás munka és hatáskör bővülést és jelentős ágyszám növekedést jelentett, valamint lehetőséget nyújtott a szakmák szerinti tagozódásnak, így létrejöttek a lényegében ma is működő osztályok.

Az Országos Onkológiai Intézet Nőgyógyászati osztályának első vezetője Dr. Lehoczky Győző lett, és

vezette az osztályt egészen nyugállományba vonulásáig, 1975-ig. Vezetése alatt vált az osztály a magyarországi nőgyógyászati onkológia egyik oktatási és módszertani központjává. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a kolposzkópia magyarországi elterjesztésében és oktatásában. Új műtéti és sugárterápiás eljárásokat vezetett be. Életre szóló barátjával, a már említett Dr. Bozóky László fizikusprofesszorral vezették be a rádiumnál hozzáférhetőbb mesterséges radioaktív elem, a kobalt-60 használatát az üregi kezelésben, és ők építettek és használtak Magyarországon először after-loading készüléket. A portio regenerációs-reparatív működésének nagy jelentőséget tulajdonított a méhnyakrák kialakulásában és a megelőzését szolgáló méhszájplasztikai eljárást dolgozott ki. A sugárkezelés korabeli színvonalának megfelelően ekkor még a mainál sokkal nagyobb számban fordult elő – egyébként gyógyult, daganatmentes betegekben – a sugársipoly. A hólyag-hüvely-végbél sipolyok mellett, hogy a beteg életét megkeresítették, a sugárszerű szövetek miatt a szokványos sipolyzó műtétekkel kezelhetetleneknek bizonyultak. Kidolgozta az „ablakos plasztikát”, ami egy sugárhatást nem szenvedett nyeles lebeny beforgatásával sikeresen oldotta meg a kérdést.

Nagyon sokat tett a kolposzkópia hazai elterjedéséért. Hosszú éveken keresztül tartotta a szinte legendás kolposzkópos tanfolyamokat, ahol a módszer megismertetése mellett igyekezett a hazai nőgyógyászok körében elterjeszteni az „onkológiai szemléletet”. Tagja volt a Magyar Nőorvos és a Magyar Radiológusok Társaságának, alapító tagja volt a Magyar Onkológusok és a Magyar Nőgyógyász Onkológusok Társaságának, az előbbinek tiszteletbeli tagja. A kor, amelyben működött, nem kedvezett a nemzetközi kapcsolatok építésének, mégis a lehetőségekhez képest aktívan részt vett számos külföldi kongresszus munkájában is.

1975-ben nyugállományba vonult, de amíg ereje engedte továbbra is tevékeny részt vállalt a szakorvos-továbbképzésben. Rendkívül szuggesztív előadó volt. Munkatársai és nem utolsósorban betegei nagyon szerették. Hosszú élete szinte átfogta az onkológia kialakulását és fejlődését 1936-tól 1975-ig csaknem negyven évig lényegében ugyanazon a munkahelyen dolgozott és szinte minden energiáját a rákbeteg nők gyógyítására, a rákbetegség kérdéseinek megoldására fordította, és napjainkban – kora miatt csak távolról – de figyelemmel kísérté az onkológia helyzetét és fejlődését.

Búcsúzunk tőle. Pályája mindnyájunk számára tanulság. Hitvallását 1972-ben egy versben foglalta össze, amely gyászjelentésén így olvasható:

„S ha százszor kellene
újra kezdenem
ilyenné tenném
újra életem”

Dr. Eckhardt Sándor